بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2024/HC-B12/4
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް: ރޫޙީ އަހްމަދު އާސިފް / މ.ކޮންމިދިރިގެ، މާލެ
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ކޯޓު އަމުރު (ބަންދުން ދޫކުރުމަށް)

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުލްމާނިޢު ހުސައިން
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒު
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމް

ނިމުނު ތާރީޚް: 26 ރަޖަބު 1445 / 06 ފެބްރުއަރީ 2024

ހައިކޯޓުގައި ޤަޟިއްޔާ ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް:

08 ރަޖަބު 1445

17 ޖަނަވަރީ 2024

<u>އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު އަމުރު:</u>

- ނަންބަރު: 145-B4/(423-2022)/2024/1
- ނިންމި ތަން: ކްރިމިނަލް ކޯޓު
- ބާވަތް: ކޯޓު އަމުރު (ބަންދުން ދޫކުރުމަށް)
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް: 17 ޑިސެންބަރު 2023
- ނިމުނު ތާރީޚް: 03 ޖަނަވަރީ 2024

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް

ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

ޙާޟިރުވި ވަކީލުން:

ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އިބްރާހީމް ނާސިރު

ސީނިއަރ ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އާއިޝަތު މުނައްވަރު

ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އަލީ އަޙްމަދު

އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް

ރޫޙު އަޙްމަދު އާސިފް / މ. ޕާކްމިރިހިރިގެ، މާލެ

ޙާޟިރުވި ވަކީލު: -

ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ބަންދުކުރުން - ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ބަންދުކޮށްފައިވާ މީހަކު ބަންދުން ދޫކުރުން - ޝަރީޢަތްކުރުމާބެހޭ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 11 ވަނަ މާއްދާ

ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުލްމާނިޢު ހުސައިންގެ ރައުޔު

މައްސަލައިގެ ތަޢާރުފު:

1. މިއީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B4/(423-2022)/2024/1 (03 ޖަނަވަރީ 2024) ކޯޓު އަމުރު ނިންމަވާފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ކަމަށްބުނެ އެ އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ (މީގެފަހުން "ދައުލަތް" ނުވަތަ "އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް") ފަރާތުން ހުށަހެޅުއްވުމުން ބަލާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތަކީ މާލެ، މ.ޖޯންމިރިދިގެ، ރޫޒީ އަބްދުﷲ އާސިފް[1] (މީގެފަހުން "އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް" ނުވަތަ " ރޫޒީ އަބްދުﷲ އާސިފް") އެވެ.

މައްސަލައިގައި ކަންހިގާފައިވާގޮތް:

2. 02 މޭ 2022 ދުވަހުގެ 09:15 ހާއިރު ޖަމާޢަތް ހަދައިގެން ތޫނު ހަތިޔާރު ބޭނުންކޮށްގެން ހިންގި މާރާމާރީއަކާއި ގުޅިގެން، ކޯޓު އަމުރެއްގެ[2] ދަށުން ރޫޒީ އަބްދުﷲ އާސިފް 07 މޭ 2022 ގައި ހައްޔަރުކޮށްފައިވެއެވެ. އެއަށްފަހު، ރޫޒީ އަބްދުﷲ އާސިފްގެ ބަންދުގެ މުއްދަތު އެކިފަހަރު މަތިން އިތުރުކޮށްފައިވެއެވެ.[3]

3. ދައުލަތުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010 (ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނުއެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 8 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޙަވާލާދީ، އެ މާއްދާގެ (ނ)ގެ ދަށުން، ޖީހަކަސް ނުރައްކާތެރި

---

[1] ދރއ ނަންބަރު A165589

[2] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/HA/2022/161 ކޯޓު އަމުރު (05 މޭ 2022)

[3] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2022/817 ކޯޓު އަމުރުން 05 ދުވަސް (08 މޭ 2022 އިން 13 މޭ 2022 އަށް) އަދި އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2022/865 ކޯޓު އަމުރުން މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބަހައްޓަން 12 މޭ 2022ގައި އަމުރުކޮށްފައިވޭ.

ހާނިއްކަހެއްވާގޮތަށް ހަތިޔާރެއް ބޭނުންކޮށްގެން މަރާލާފައި ހިންގުމުގެ ކުށުގެ ތުހުމަތު 05 ޖުލައި 2022 ގައި ރޫޙު އަޙްމަދުގެ މައްޗަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުގައި ދުޢާކުރައްވައިފައެވެ.[4]

4. އެންމެފަހުން ރޫޙު އަޙްމަދު އާސިފް ބަންދުކުރުމަށް އަމުރުކޮށްދެއްވުމަށް، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2022/865 (12 މޭ 2022) ކޯޓު އަމުރުން މައްސަލައިގައި ބުނެވޭ ކުރެވުނުކަމުގެ ނުވަތަ ޝަރީޢަތުން ގޮތެއް ކަނޑައަޅަންދެންނެވެ. މި އަމުރުގައި، ބަންދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ ބާރެއް އޮތްކަމަށް ދެކޭ ސަބަބުގެ ގޮތުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010 (ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 12 ވަނަ މާއްދާ އާއި 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (1)، (2)، (3) އަދި (4) ނަންބަރުގައި ހުރި ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަމަށް ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައެވެ.

5. އެއަށްފަހު، 17 ޑިސެންބަރު 2023ގައި، ރޫޙު އަޙްމަދު އާސިފްގެ ފަރާތުން ބަންދުން އަމުރު މުރާޖަޢާކުރުމަށް އެދި ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވައިފައެވެ. އަމުރު މުރާޖަޢާކުރަން އެދޭ ސަބަބުތަކުގެ ގޮތުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010 (ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 17 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހިފެހެއްޓޭނެ ބަންދުގައި ބަހައްޓާފައިވާ މުއްދަތު، ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާ އާއި ޝަރީޢަތްކުރުމާބެހޭ ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ގަވާއިދުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ސަބަބު ނުހިމެނުމާއި، އަދި ޤާނޫނުގެ 59 ވަނަ މާއްދާ އާއި ޚިލާފަށް ބަންދުގައި ބަހައްޓައިފައިވާކަމަށެވެ.

6. މި ހުށަހެޅުމާ ގުޅިގެން ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B4/(423-2022)/2024/1 (03 ޖަނަވަރީ 2024) ކޯޓު އަމުރުން ރޫޙު އަޙްމަދު އާސިފް ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް ނިންމަވައިފައެވެ.

[4] ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ރިފަރެންސް ނަންބަރު 698/2022/CRC/237 ދަޢުވާ ހުށަހެޅި ތާރީޚު (05 ޖުލައި 2022)

7. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ މި ނިންމުމާމެދު ހިތްހަމަނުޖެހިގެން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން މި ނިންމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް އިސްތިއުނާފުކުރީއެވެ. މިއީ އެޕީލުން ބެލި އިސްތިއުނާފީ ޤަޟިއްޔާއެވެ.

ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B4/(423-2022)/2024/1 (03 ޖަނަވަރީ 2024) ކޯޓު އަމުރު

8. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B4/(423-2022)/2024/1 (03 ޖަނަވަރީ 2024) ކޯޓު އަމުރުގައި ތޫޖު އަބްރަހު ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް އަމުރުކުރި ސަބަބު ކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އަންނަނިވި ފަދައިންނެވެ.

" 1. މީނާގެ މައްޗަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010 (ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން ދައުވާކުރެވި، މައްސަލައިގައި މިހާރު ޝަރީޢަތް ކުރިއަށްދާ މަރުޙަލާ ފެށިފައެވެ.

2. މީނާގެ މައްޗަށް ކުރިމަތިވެފައިވާ ދައުވާއަކީ މާރާމާރީ ހިންގުމުގެ ދައުވާއެވެ.

3. މީނާ ވަނީ ކުރިން އިންޒާރުކޮށްފައި ދޫކޮށްގައި ހުރި ހުކުމަކަށްވެއެވެ.

4. މީނާ ބަންދުކޮށްފައިވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010 (ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) (ޤާނޫނަށް ގެނެވުނު އިސްލާހުތައް ހިމެނޭގޮތުން)، އެ ޤާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުންކަން އެނގެއެވެ. މި ޤާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާ އަދި 16 ވަނަ މާއްދާ ކިޔުމުން، ތުހުމަތުކުރެވޭ ފަރާތެއް ތަޙުޤީޤު ކުރަމުން ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ބާރު އަމާޒުވެފައިވަނީ، އެ ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާއިން ފެށިގެން 9 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ކުށްތަކަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ހާލަތުގައިކަން އެނގެއެވެ.

5. މި މައްސަލައިގައި މީނާގެ މައްޗަށް އެންމެ ފުރަތަމަ ދުވަހުން ފެށިގެންވެސް ތުހުމަތުކުރަނީ، ތޫނު އެއްޗެއް ނުވަތަ ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރެއް ބޭނުންކޮށްގެން މާރާމާރީ ހިންގިކަމުގެ ތުހުމަތެވެ. އަދި މި ތުހުމަތާއި ގުޅިގެން ތުހުމަތުކުރެވޭ ފަރާތް ގިނަ ދުވަސްތަކެއް ބަންދުގައި ހޭދަކޮށްފައިވެއެވެ.

6. މައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤު މަރުޙަލާގައި މީނާ ތޫނު ހަތިޔާރު ބޭނުންކޮށްގެން، އަނިޔާ ލިބުނު ފަރާތުގެ ހަށިގަނޑަށް ޖިސްމާނީ ގެއްލުން އަނިޔާ ދިންކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވިނަމަވެސް، ދައުވާކުރެވިފައިވަނީ އިތުރު މީނާ ހަމަލާ ދިނުމަށް ބޭނުންކޮށްފައިވާ ވަސީލަތެއްކަމަށް ދައުވާގައިވެއެވެ. އެ ވަސީލަތަކީ މީނާއާ އެއްވެސް ގުޅުމެއް ނެތްކަމަށާއި، މީނާގެ ފިންގަރ ޕްރިންޓެއް ނުވަތަ ޑީއެންއޭއެއް އޭގައި ފެނިފައި ނުވާކަމަށް މީނާގެ ދިފާޢީ ވަކީލުން ފާހަގަކުރެއެވެ.

7. ހާދިސާ ހިނގިތަން ދުރު ކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކިންނަކީ ސިއްރުކުރެވިފައިވާ ހެކިންކަމުގައިވާތީ، ބާކީ ތިން ހެކިންނަކީ ފުދުނުންނެވެ. ސިއްރު ހެކީގެ ބަޔާން ނެގުމުގައި ޝަރީޢަތުން އިޖުރާއަތުކުރެވިފައިވާ ގޮތަކީ، ބަޔާންދެއްވާ އެއްކަލަ ސިއްރުކުރުމާއި، ހެކީގެ އަޑު ބަދަލުކޮށްގެން އޯޑިއޯ ކޮށް ސިއްރުކުރުން ހެކިބަސް ނަގުމަށެވެ. އެހެންކަމުން ތަހުޤީޤު މަރުޙަލާ ފުރިހަމައަށްވުރެ ހެކިންނަށް ނުފޫޒު ފޯރުވާފާނެކަމަށް ކުރެވުނު ތުހުމަތުގެ އިޙްތިމާލު ކުޑައެވެ. އަދި ބަންދުން ދޫކޮށްލައިދެ ކުރި ޝަރުޠުތަކުގެ ތެރޭގައި "ހެކިންގެ ނުފޫޒު ނުފޯރުވުން - މިގޮތުން ވަކި ހެއްކަކާ ބައްދަލުކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރުމާއި، ފޯނުން ގުޅުއްވުން ނުވަތަ އެސްއެމްއެސް މެސެޖު މީޑިއާ އެޕްލިކޭޝަންތައް ބޭނުންކޮށްގެން ވާހަކަދައްކައިން ނުވަތަ ބައްދަލުކުރަން މަސައްކަތްކުރުން" ހިމެނެއެވެ. އެހެންކަމުން ހެކިންނަށް ނުފޫޒު ފޯރުވުމުގެ އިޙްތިމާލު އެ ވަނީ ހުއްޓުވި އަދި/ނުވަތަ ވަރަށް ބޮޑަށް ގައިދު ކުރެވިފައެވެ.

8. ޖިނާއީ މައްސަލައެއްގެ ދައުވާލިބިފައި، ޝަރުޠުތަކާއި ބަންދުން ދޫކުރާއިރު، ކުރަނީ ޝަރުޠުތަކުގެ ޚާރިޖީ ބާވަތެއް، އެމީހެއް ބަންދުން ދޫކޮށްލައި ހުންނައިރު، އެ މީހެއްގެ އަޚްލާގައި ސުލޫކަށް ގޮތަކަށް ބައްޓަންކުރަން ލާޒިމު ކުރެވޭނެއެވެ. މި މައްސަލައިގައި މިފަދައިން ގިނަ ޝަރުޠުތަކެއް ކުރެވިފައިވާނެއެވެ. މިސާލަކަށް ބަންދުން ދޫކޮށްލުމުން ޝަރުޠުތަކުގެ ތެރޭގައި ރޭގަނޑު 12 އިން ފެށިގެން ހެނދުނު 06 ޖެހުމާ ދެމެދުގެ ވަގުތުގައި ބޭރަށް ނުނިކުތުން ހިމެނެއެވެ. އެހެންކަމުން ވަކި ގޮތަކަށް ނުވަތަ ރަނގަޅު ގޮތަކަށް ކަންކަން ބައްޓަން ކުރަން އެ ފަރާތަކަށް ލާޒިމު ވާނެއެވެ.

9. މީނާ އަށް ކުރެވުނު ޝަރުޠުތަކުގެ ބެލުމަށް 'ބަންދުން ދޫކޮށްލާފައި ހުންނައިރު އިތުރު ކުށެއް ނުކުރުމަށް، މިގޮތުން، ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރުކުރެވި، އެކަށީގެންވާ ހެކި ހުރެގެން ބަންދުކުރެވިދާނެކަމުގައިވާނަމަ، މި މައްސަލައިގައި އަލުން ބަންދު ކުރެވޭނެކަން" މިފަދައިން ޝަރުޠުކުރެވިފައިވެއެވެ. އެހެންކަމުން ޖަލު ބަންދެއްގައި ނޫޅެ މުޖުތަމަޢުގައި މިނިވަންކަމާއެކު ހުރުމަށްޓަކައި، ކުށުކުރުމުގެ މާހައުލު ދުރުވެ ހުސްހަން މީހަކަށް ބާރުއެޅި ލާޒިމުވެއެވެ. މިކަންކަމުގެ ސަބަބުން ހާސިލުވެގެންދާ ނަތީޖާއަކީ މީނާގެ މަސްލަހަތާއި މުޖުތަމަޢުގެ މަސްލަހަތު ބެލެންސް ކުރުމި، ރަނގަޅު އަޚްލާގެއްގައި އުޅެން މީހަކަށް މީނާގެ އަމިއްލަ ނަފްސަށް ލާޒިމުކުރުވުމެވެ."

އިސްތިއުނާފު ނުކުތާތައް

9. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B4/(423-2022)/2024/1 (03 ޖަނަވަރީ 2024) ކޯޓު އަމުރު ނެރެފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށްކަމަށްބުނެ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ

ފަރާތުން ދެ އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރި ކުރުމަށް 02 (ދޭއް) ނުކުތާ ހުށަހަޅައި އެންގުމާކުލުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި ވާހަކަ ދައްކާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ހުށަހެޅި؛

9.1. **ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ:** އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު އަމުރަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު: 17/2010 (ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 12 ވަނަ މާއްދާ އާއި 16 ވަނަ މާއްދާ އާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި މަތީ މަޙުކަމާގެ ކޯޓުތަކުން ނިންމުންތަކަށް އެއަށްވުރެ ދަށު ކޯޓުތަކުން ތަބާވާންޖެހޭކަމަށް އޮންނަ އުސޫލާ ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅިނުކުތާއެވެ.

9.2. **ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ:** އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު އަމުރަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާއާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021-SC-REG-01 (ޝަރީޢަތް ކުރުމާބެހޭ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދު)ގެ 11 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ) އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 66 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

<u>އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދޭގޮތް:</u>

10. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B4/(423-2022)/2024/1 (03 ޖަނަވަރީ 2024) ކޯޓު އަމުރަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު: 17/2010 (ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 12 ވަނަ މާއްދާ އާއި 16 ވަނަ މާއްދާ އާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާއާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021-SC-REG-01 (ޝަރީޢަތް ކުރުމާބެހޭ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދު)ގެ 11 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ) އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ

66 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، އެ ޤަޟިއްޔާ ބާޠިލުކޮށްދިނުމަށާއި، ޚުދު އަހްމަދު އާސިފްގެ ބަންދާރުމު ގޮތުން ކަނޑައެޅުމަށްއެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅައިފިނަމަ، އެކަށީގެންވާ އަވަސްމިނުގެ ތެރޭގައި ކުރިމިނަށް ހުކުމް ގޮތެއް ނިންމުމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އެދިފައެވެ.

ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދެފަރާތުން ދައްކާފައިވާ ވާހަކައިގެ ޚުލާޞާ

11. އިސްތިއުނާފު ނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ބުނެފައިވަނީ މި މައްސަލައިގައި ޚުދު އަހްމަދު އާސިފްގެ މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ ދަޢުވާއަކީ ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނުއެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށަކަށްވާތީ، ޚުދު އަހްމަދު އާސިފްގެ ބަންދާރުމު ގޮތުން ނިންމުމުގައި ރިޢާޔަތްކުރަންވާނީ އެ މާއްދާއާއި އެ ޤާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކޮށްގެން ކަމަށާއި، މިފަދައިން ބަންދުކުރުމުގައި ފަސޭހައާ ޖަވާބު ހުރަސްޖެހޭ ދެ ސުވާލެއް ވާކަމަށާއި، އެއީ އެ ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާއާއި 9 ވަނަ މާއްދާގެ ނިޔަލަށް ހުރި މާއްދާތަކުގައި ހިމެނޭ ކުށްތަކުގެ ތެރެއިން ކުށެއްގެ ތުހުމަތު އޮތްތޯ ބާއި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ހާލަތެއް ވުޖޫދުވެފައިވޭތޯ ކަމަށެވެ. މިކަން ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/HC-B12/48,49,50 ޤަޟިއްޔާއިން އެނގެން އޮންނަކަމަށެވެ. ބަންދުގައި ހުރި މީހަކު ބަންދުގައި ހުންނަން ގިނަދުވަސްވެފައި އޭގެ ޗާޓުގައި މީހަކު ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް ސަބަބެއް ނުވާނެކަން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/SC-A/44 ޤަޟިއްޔާއިން ސާފުވާކަމަށެވެ. މި މައްސަލައިގައި ޚުދު އަހްމަދު އާސިފް ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް ނިންމާފައިވަނީ ކުރިން ބަންދުކުރުމުން އައި ޝަރުތަކަށް އެއްވެސް ބަދަލެއް އައިސްފައިނުވާ ކަމަށެވެ.

12. އިސްތިއުނާފީ ދެވަނަ ނުކުތާގެ ތަފްޞީލުގައި ދައުލަތުން ބުނެފައިވަނީ ޕްރޮސީޖަރ ކޯޑުގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އިސްތިސްނާ ހާލަތްތަކުގައި މެނުވީ ޝަރީޢަތްތަކުން ކުރިއަށް ގެންދަންޖެހެނީ ޢާންމުކޮށް ހުޅުވާލައިގެން ކަމަށެވެ. ނަމަވެސް، މި މައްސަލައިގައި ތުހުމަތު އަބްރަހަދު ހާބިލު ބަންދުން ދުކުރުމަށް ނިންމި ނިންމުން ނިންމާފައިވަނީ އަދުލު މުރާޢާތްކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން ދަރިވަރާ ވަކަ ދައުލަތުގެ ފުރުސަތު ދިނުމަށް އަޅުއްވުން ބޭއްވުމަށް ފުރުސަތުވެސް، ނިންމުން ނިންމާފައިވަނީ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ނުކުންނަކަމަށެވެ. މިގޮތަށް އަދުލުއަދު އިސްތިއުނާފުކުރާފަރާތަށް ލިބޭ ކުރު މުއްދަތެއްގައި ކަމަށްވާތީ މިގޮތުން އެއްގަމުގާނާ ބަންދުން ދުވަސްތަކަށް އަދުލުއަށް ފުރުސަތުވެސް އިދާރީ އިންސާފުގެ ހަމަޖެހިގެން އިސްތިއުނާފު ބިނާކުރެވުން ލިބޭ ވަގުތު ކުރެވޭ ގިނަ އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ ބަރުބަރުގެ ލިބޭނެ އުނިކަމެއް ކަމަށެވެ. އަދި، ޝަރުޢީމަކާން ބަންދުން ދުވާރުމަށް ނިންމާ ބާރުތަކާއި ދައުލަތުބޭ ފަރާތް އަ ޝަރުޢީ ހައްޤުތަށް އެއްބަސްވުން ބެލުމަށް ޖަނާއި އިޖުރާއަތުގެ ފުރުޞަތު 66 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ފުރިހަމަ ކުރަނީ ކަމަށްވާއިރު، އަދި އަދުލުއިންސާފު ނަޒާހާ ނިންމާ އަދުލުއަދުކަމުގައި އަ އިޖުރާއަތު ފުރިހަމަ ކުރުވިދާނެކަމަށް ޤާނޫނު ނުކުރާކަމަށް، މިގޮތުގައިން ނިންމަނީ ޝަރީޢަތްކުރުމަށް ޖާއި އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 11 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ކަމަށެވެ.

13. އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކުގެ ޖަވާބުގައި ތުހުމަތު އަބްރަހަދުގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ، މި މައްސަލައަކީ ޖިގު ދު އަދުރުކުރިން ހުރަހަގެފައިވާ ދައުވާއާއި ކަމަށާއި، ޝަރީޢަތް ނިމުނުދުން ބަންދުކުރުމަށް ނިންމާފައި ވުމަށް ކުރުފުގެ ފުރުސަތު ގެއްލިފައިވާ ކަމަށާއި، މި މައްސަލައިގެ ހެކިން ސިއްރުކުރުވިފައިވާތީ، ތުހުމަތު އަބްރަހަދު ލިބިފައިން އަ ހެކިންނަށް ނުރުޖޫ ފުރުވިފައިނުވާކަމަށް ފުރުޞަތުކުރުމަށް ކަމަށެވެ. އަދި ކުރިމިނަލް ކޯޓުން ފުރުސަތު އިޖުރާއަތުގައި އަ ކޯޓުގެ ސްޓޭޓްމެންޓް ނުކުމަށް ތުހުމަތު އަބްރަހަދު ލިބިފައިގެ ކުރުން ފުރުސަތު ކަމުގައި ނުކުންނަކަމަށެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުން އެދޭގޮތް:

14. ދަށު ކޯޓުގެ ނިންމުން ރަނގަޅުކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އެދޭކަމަށެވެ.

ޝަރީޢަތަށް ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތައް

އިސްތިއުނާފީ ފުރުޞަތު ނުކުތާ

15. އިސްތިއުނާފީ ފުރުޞަތު ނުކުތާ ބިނާކޮށްފައި ވަނީ، އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ދުވަސް އަހްމަދު ޢާބިދާ، ޝަރީޢަތް ހިނގަމުން ބަންދުކޮށްފައި ވަނީ ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ[5] 16 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކަމަށްވާތީ، އިސްތިއުނާފު ކުރެވޭ އަމުދުން ދުވަސް އަށްވަރު ހާސިލު ބަންދުން ދުވަސްތަކުގެ އަމުދުކުރުމުގެ ވަނީ، އެ މާއްދާގައި ކަސްޓަމަރެއްގެ ހާލަތު އެ ގޮތުގައި ދެމި އޮތްވައި ކަމަށް، އަދި ބަންދުން ދުވަސްތަކަށް ދެރަ ހާލަތެއް ނިހާޔަތު ކަމަށް ދައްކަމުން ދެކޭތީ އެކަންކަމުގެ މައްސަލައަކަށް ފެނެއެވެ.

16. ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވަނީ އަންނަނިވި ފަދައިންނެވެ.

> ބަންދުގައި ބެހެއްޓުން: 16. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާއިން ފެށިގެން 9 ވަނަ މާއްދާގެ ނިޔަލަށް ހުރި މާއްދާތަކުގައި ހިމެނޭ ކުށްތަކުގެ ތެރެއިން ކުށެއް ކުރިކަމުގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާ، ބަންދުގައި ބަހައްޓައިދިނުމަށް އެދި ފުލުހުން ނުވަތަ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ކޯޓުގައި އެދިފިނަމަ، ޤާނޫނު އަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި، ޝަރީޢަތުގެ ހުކުމެއް ކުރުމުގެ ކުރިން، މީހަކު ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމާބެހޭ ގޮތުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ ތުހުމަތުން ގޮތެއް ފުރިހަމަވާނަމަ، ޝަރުޠުތަކާއި މަޖުބޫރުކުރާ ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާ ނިމެންދެން އެމީހަކު ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ކޯޓުން އަމުރުކުރަންވާނެއެވެ.

---

[5] ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010 (ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު)، މިއަށް ފަހު، "ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު" ކަމަށް ހަވާލާދިނީ މި ޤާނޫނަށެވެ.

(ނ) ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ޙަރަކާތް ފުޅާދުރުގައިވާތީ މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ކޯޓުން ކަނޑައެޅުމުގައި ކޯޓުން ރިޢާޔަތްކުރާ މިންގަނޑެއް، ޤާނޫނީ ކުށެއް ސާބިތުކުރުމަށް ބަލާ މިންގަނޑު ކަމަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ މިންގަނޑެއް ނޫނެވެ. އެ ބަޔަކަށްވުމުގައި ކޯޓުން ބަލަންވާނީ، ފުލުހުން ނުވަތަ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ހުށަހަޅާ އަންނަނިވި މައުލޫމާތަށް ބަލައިގެން، އެއިން ބަޔަކަށް ފުޅާދުރުގައި އަޘަރު، އެފަދަ ބަޔަކަށް ފުޅާދުރުގައި ނުރައްކަލުފުރު ގޮތެއް ބެލުމުގެ މައްޗަށެވެ.

(1) ކުށުގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހަކީ ޤާނޫނީ ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ކުރިން ހުކުމްކުރެވިފައިވާ މީހެއްނަމަ އެކަމުގެ ތަކުރާރު؛

(2) ކުށުގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހަކީ ޤާނޫނީ ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ކުރިން ދައުވާއެއް އުފުލާފައިވާ މީހެއްނަމަ އެކަމުގެ ތަކުރާރު؛

(3) ފުލުހުންގެ އިންވެސްޓިގޭޝަން ރިޕޯޓުގައި އެމީހަކާ ގުޅޭގޮތުން ހުށަހަޅާ މައުލޫމާތު؛

(4) ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ފަސް ބަޔަކުގެ ތެރެއިން ބަޔަކާ ގުޅޭގޮތުން ފުލުހުން ހުށަހަޅާ އެހެނިހެން މައުލޫމާތު.

17. ވީމާ، ބަންދުކުރުމާއި ނުބައްދަލުކުރުވުމި ހަޤީޤަތާއި ތުހުމަތު އެއްކޮށް ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަށް ބަލާއިރު، އެ ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާއިން ފެށިގެން 9 ވަނަ މާއްދާގެ ނިޔަލަށް ހުރި މާއްދާތަކުގައި ހިމެނޭ ކުށްތަކުގެ ތެރެއިން ކުރިޔަށުގެ ކުށުގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހެއް، ބަންދުގައި ބަހައްޓައިދިނުމަށް އެދޭ ހިނދެއްގައި، ޤާނޫނުއަސާސީ[6]ގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙަރަކާތްތަކުގެ

[6] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީ 2008 (މިއަށް ފަހު، "ޤާނޫނުއަސާސީ" ކަމަށް ހަވާލާދީފައި މި ޤާނޫނުއަސާސީއަށެވެ.)

ތެރެއިން ހާލަތެއް ވުޖޫދުގައިވާނަމަ، ތަހުގީގު މަރުހަލާ އާއި ޝަރީޢަތުގެ މަރުހަލާ ނިމެންދެން އެމީހަކު ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރުން ފަނޑިޔާރަށް ލާޒިމުވެގެންނެވެ.[7] އެހެނީ، "..... އެ މީހަކު ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރުން ނޫން އެހެން އިންތިޒާމެއް ފަނޑިޔާރަށް ފެނިގެން ނުވެއެވެ."[8]

18. ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ގާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ބަލާއިރު، އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، ތަހުގީގު މަރުހަލާ އާއި ޝަރީޢަތުގެ މަރުހަލާ ނިމެންދެން މީހަކު ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރުމަށްޓަކައި ދެ ކަމެއް ފުރިހަމަ ވާންޖެހޭކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އެއީ؛

1. ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ގާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާއިން ފެށިގެން 9 ވަނަ މާއްދާގެ ނިހާޔަތަށް ހުރި މާއްދާތަކުގައި ހިމެނޭ ކުށްތަކުގެ ތެރެއިން ކުށެއް ކުރިކަމުގެ ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މީހަކަށްވުން،

2. ގާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ ހާލަތްތަކުގެ ތެރެއިން ހާލަތެއް ވުޖޫދުގައިވުން، މި ދެ ކަމެވެ.

19. މި ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/HC-B12/48,49,50 ގަޟިއްޔާގައި ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ ފަދައިން، ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ

[7] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/79 (ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. [illegible]) މި ގަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ 17 ވަނަ ނުކުތާގައި، ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ގާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ހަވާލާދީ، އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ ހާލަތު ވުޖޫދުގައިވާނަމަ؛ "ފަނޑިޔާރަށް އެ ނޫން ގޮތަކަށް އިޖުތިހާދުކުރުމުގެ ދޮރު ހުޅުވިފައި ނުވާނެ" މި ފަދައިން، އަދި 20 ވަނަ ނުކުތާގައި، "އެ މީހަކު ބަންދުކުރުމަށް އަމުރުކުރުން ނޫން ގޮތަކަށް ފަނޑިޔާރަށް އިޚްތިޔާރު ނުލިބޭނެ" މި ފަދައިން ބަޔާންކޮށްދީފައިވެއެވެ.

[8] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/HC-B12/48,49,50 (ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އިބްރާހީމް އަބްދުﷲ، މާޖިދު މުޙައްމަދު އަދި އަޙްމަދު އަޒްޝަމް) ގަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ 48 ނުކުތާ

ގާނޫނުގެ "5 ވަނަ މާއްދާއިން ފެށިގެން 9 ވަނަ މާއްދާގެ ނިޔަލަށް ހުރި މާއްދާތަކުގައި ހިމެނޭ ކުށްތަކުގެ ތުހުމަތުން ކުށެއްކުރި ކަމުގެ ތުހުމަތު މީހެއްގެ މައްޗަށް ކުރުމަށްޓަކައި، އެކަށީގެންވާ ހެކި ނުވަތަ ޤަރީނާވެސް މިންވަރެއްގެ ހެކި ހުރުމަކީ މި ގާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ ކަމެއް ނޫން ކަމަށް ވާތީ، ޝަރުޠާއި އެ ފަދަ ކުށެއް ކޮށްފިކަމުގެ ތުހުމަތު ކުރުމަށް ބަލައިގަންނަ އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް (probable cause) އޮތުމަކުން، ފުލުހުންގެ ފަރާތުން ނުވަތަ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ކޯޓުގައި ބަޔާންކޮށްދެވުމުން މި ގާނޫނު ތަންފީޛުކުރުމަށްޓަކައި ފިޔަވަޅު އެޅުމަށް ފެށޭނެއެވެ".[9]

20. ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ގާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ މަގުސަދަށްޓަކައި، ގާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާފަދަ ހާލަތެއް ވުޖޫދުގައި ވޭތޯ ކަނޑުން ބަލާނެ ގޮތުގެ ހާއްސަ މިންގަނޑެއް، އެ މާއްދާގެ[10] (ނ)ގައި ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ. އަދި 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ މައުލޫމާތަކީ ބަލާއިރު، ގާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ "ހާލަތެއް ވުޖޫދުގައި އޮތުން، އެފަދަ ހާލަތެއް ވުޖޫދުގައި ނެތުމަށްވުރެ ގާތްކަން" ބެލުމެވެ. ފަޤީހު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް ބަޔާންކުރައްވާ ފަދައިން، އަދި "........ ބުއްދިއަށް ބޭނުން ބުރަވެވޭ ގޮތުގެ މިންގަނޑުން އެކަން ބެލުމެވެ. މިއީ މިކަން ބެލުމަށް އާއްމު ޚުއި މިންގަނޑެކެވެ".[11]

21. ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ގާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު ކަށަވަރުވާ އެއް ހަތިޔާރަކީ، ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން

[9] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/HC-B12/48,49,50 (ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އިބްރާހީމް އަބްދުﷲ، މުޙާރިބު މުޙައްމަދު އަދި އަޙްމަދު އަލްޝަރީފް) ދެމެދުގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ނަންބަރު 50

[10] ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ގާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ

[11] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/HC-B12/48,49,50 (ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އިބްރާހީމް އަބްދުﷲ، މުޙާރިބު މުޙައްމަދު އަދި އަޙްމަދު އަލްޝަރީފް) ދެމެދުގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ނަންބަރު 46

މަނާކުރުމުގެ ގާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާއިން ފެށިގެން 9 ވަނަ މާއްދާގެ ނިޔަލަށް ހުރި މާއްދާތަކުގައި ހިމެނޭ ކުށްތަކުގެ ތުހުމަތުން ކުށެއް ކުރިކަމުގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހުން، ތަހުޤީޤާއި ޝަރީޢަތުގެ މަރުހަލާ ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރުމަށް ފަނޑިޔާރަށް މަގުފަހިކޮށްދިނުމަށް އެ ގާނޫނުގެ އަސާސީ މަގްސަދެއްކަމެވެ. އެހެނީ، އެ މާއްދާގައިވާ މިންވަރަށް، ގާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއިން ކަށަވަރުކޮށްދޭ ހައްގު ހިފަހައްޓާފައި ވެސް، އިސްވެ މި ފަރާތަކީ ސަބަބަށްޓަކައި ކަމަށް އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

22. މި މަރުޙަލާގައި ފާހަގަކުރަން ބޭނުންވާ އަނެއް ކަމަކީ، ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ގާނޫނުގެ 23 ވަނަ މާއްދާގައި، "މި ޤާނޫނުގައި ކަނޑައެޅި ބަޔާންވެގެންވާ ކަތާއި އަޑަބާއި އަދި ކަންކަން އެހެން ޤާނޫނަކުން ކަނޑައަޅާ ނުވަތަ ކަނޑައެޅިފައިވާ ކަތި، އަޑަބާއި އަދި ކަންކަމާ ފުރުއަރާނަމަ އިސްތިސްނާދޭނީ މި ޤާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިބަޔާންވެގެންވާ ކަތާއި، އަޑަބާއި އަދި ކަންކަމަށެވެ" މި ފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހިނދު، އަދި ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ގާނޫނު[12]ގެ 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަށް ބަލާއިރު، އެ ގާނޫނުގެ ދަށުން އަމަލުކުރަން ޖެހޭނީ، "ޖިނާއީ ކުށް ކަނޑައެޅުމުގެ ހާއްސަ ޤާނޫނެއްގައި ވަކި ކަމެއް ކުރުމުގެ ހާއްސަ އުސޫލުތަކެއް ކަނޑައަޅައިދީފައިވާ ހާލަތުގައި ފިޔަވައި" އެ ނޫން ކަންކަމުގައިކަން އެނގޭހިނދު، ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ގާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާއިން ފެށިގެން 9 ވަނަ މާއްދާގެ ނިޔަލަށް ހުރި މާއްދާތަކުގައި ހިމެނޭ ކުށްތަކުގެ ތުހުމަތުން ކުށެއް ކުރިކަމުގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހުން ބަންދުކުރުމުގައި އަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ ހާއްސަ އިޖުރާއާތެއް ނުވަތަ އުސޫލުތަކެއް އެ ގާނޫނުގައި ކަނޑައަޅައިދީފައި ވާތީ، އެފަދަ ތުހުމަތުތަކުގައި މީހުންގެ ބަންދާގުޅޭ ގޮތް ނިންމުމުގައި އެ ގާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މިންވަރުގެ ނިސްބަތުން ޖިނާއީ އާންމު އިޖުރާއާތުގެ އަދި އެ އިޖުރާއާތުތަކާ ގުޅޭ ނިސްބަތުންކަމާ އެ ކަންކަމުގެ މައްޗަށް ނުހިނގާނެ ކަމެވެ.

[12] ގާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

23. މި ފާހަގަކުރި ކަންކަމަށް ބަލާއިރު، ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ގާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާއިން ފެށިގެން 9 ވަނަ މާއްދާގެ ނިހާޔަތަށް ހުރި މާއްދާތަކުގައި ހިމެނޭ ކުށްތަކުގެ ތުހުމަތުން ކުށެއް ކުރިކަމުގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާ، ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ގާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، ތަހުގީގު މަރުހަލާ އާއި ޝަރީޢަތުގެ މަރުހަލާ ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކޮށްދެވިދާނެކަމަށް، އެ މީހަކު އަދުލުން ބަންދުން ވިޔަސް، އެހެންނަމަ، ކުރެވުނު ތުހުމަތު ނެތިގޮސްގެން، ނުވަތަ ގާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއިން ވުޖޫދުވިކަމަށް ކަނޑައެޅި ހާލަތު ނަފީވެއްޖެ ހިނދެއްގައެވެ.

24. ކުރެވުނު ތުހުމަތު ނެތިދާނަމަ، ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ގާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާއިން ފެށިގެން 9 ވަނަ މާއްދާގެ ނިހާޔަތަށް ހުރި މާއްދާތަކުގެ ތުހުމަތުން ކުށެއްކޮށްފިކަމުގެ ތުހުމަތު ކުރުމަށް ބަލައިގަތް އެކަށީގެންވާ ސަބަބު (probable cause) ނެތިގޮސްފިނަމައެވެ.

25. ގާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއިން ވުޖޫދުވިކަމަށް ކަނޑައެޅި ހާލަތު ނަފީވިކަމަށް ފެނި، އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހާލަތްތަކުގެ ތެރެއިން ހާލަތެއް ވުޖޫދުގައިވާކަން ކަނޑައެޅުމަށް ކޯޓުން ބިނާކުރަންވާނީ މަޢުލޫމާތަށް އިސްތިދުލާލާ ބަލަހައްޓަން ނުވަތަ އެ މަޢުލޫމާތަކީ ކޯޓަށް އަސާސްތަކާ، ވުޖޫދުވިކަމަށް ކަނޑައެޅި ހާލަތު ނަފީވެއްޖެ ނަމައެވެ.

26. މި ބަޔާންކުރި ދެ ގޮތުން ކުރި ގޮތެއް ދެކޮޅުވިގެން ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް އަމުރުކުރާނަމަ، ކުރެވުނު ތުހުމަތު ނެތިދިޔަ ގޮތެއް، ނުވަތަ ވުޖޫދުވި ހާލަތު ނަފީވި ގޮތެއް ސާފުކޮށް ބަޔާންކުރަން ޖެހެއެވެ. އިން ހާލަތެއް ދެކޮޅުވި ނުވާ ހިނދަކު، ނުވަތަ ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ގާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، ތަހުގީގު މަރުހަލާ އާއި ޝަރީޢަތުގެ މަރުހަލާ

ނިމްޝާން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރަން ޖެހޭ ހާލަތު ދިމާ އޮތްކަމާ ހިނދަކު، އެ ފަދަ އަމުރެއް ނެރެފައިވާ

އަމުރެއް ނިމުމަކަށް ގެނެސް، ބަންދުގައިވާ މުދާ ބަންދުން ވީއްލުމަކީ ފަސޭހައިން ކުރެވިދާނެ ކަމެއް ނޫނެވެ.

<u>އިސްތިއުނާފު މި ކުރުއްވާ މައްސަލަ</u>

27. އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ދާދި އަބްދުލް އާޒިމްގެ މައްސަލަ ތުހުމަތު ކުރެވުނު ތުހުމަތާ ގުޅިގެން ސަރީރާމް ނިމްޝާން ބަންދުކުރިކަމުގެ އަމުރު ދިނުމަށް ފުރާނަފާގެ ހިފެހެއްޓުމަށް ކުރީއަށް ކޯބަ ހުށަހެޅި ކޯޓަށް[13] ބަޔާނުގައި، ދާދި އަބްދުލް އާޒިމްގެ މައްސަލަ ތުހުމަތު ކުރެވުނު މައްސަލައާ ގުޅިގެން، ތުހުމަތު ކުރެވުނު މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ތެރޭގައި، ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ބަންދުކުރެވޭ ބަޔަކު ތުހުމަތު ކުރެވޭ ޖަރީމާތަކުގެ ޤާނޫނުގެ 3 ، 7 ، 8 ، 9 މި މާއްދާތަކަށް ހިލާފުވާ ކަމަށް ޤާނޫނީ ގޮތުން ތުހުމަތު ކުރެވޭ. ތިރީގައިވާ ގޮތަށް ތަކެތި ގެއްލުނު ކަމެއްގައި؛ ގޮތަށް ގެޔަށް، ސީނަތަ ދޫކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ބަހާރު، ސީޕީއޯ ފުރުޞަތު ސްކޫލް ޝޯޒީ، އިންޓަރނެޝަނަލް ރިޕޯޓް، ކުނޑި ތޯކޭ، ސީންގެ ފޮޓޯ ހިމެނޭ ކަމަށް އެ ފޮނުވައި ބަލާނެކަމަށްވެއެވެ.

28. މި ގޮތުގެ މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފޯމު ދުވަހެއް، ދާދި އަބްދުލް އާޒިމް ސަރީރާމް ނިމްޝާން ބަންދުކުރުމަށް ކޯޓުން ތަޙްޤީޤު އަމުރުކުރެވޭތޯ ބަލައިދެވިއެވެ.[14] އެ އަމުރަށް ބަޔާނުގައި، ސަރީރާމް ނިމްޝާން ދާދި އަބްދުލް އާޒިމް ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ޖެހޭ ހާލަތުތަކަށް ބަލާއިރު ވަކި "ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު އަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާ އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 12 ވަނަ މާއްދާ އާއި 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1)، (2)، (3) އަދި (4) ވަނަ ނަންބަރުގައި ހުރި ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، މުޤައްރަރުގެ

[13] ތަޙްޤީޤު ނަންބަރު MF/193740 "ބަންދަށްމަށް ގޮތެއް ނިންމުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފޯމު"

[14] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2022/865 (12 މޭ 2022) ގެ އަމުރު

ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަމަށްޓަކައި" ކަމަށެވެ. އަދި ހަވާލާދީފައިވާ އަމުރުގެ އިތުރު ބަޔާނުގައި އެންނަނިވި ކަންކަން ފާހަގަކޮށްފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

"1. މި މައްސަލާގައި ފުލުހުންގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކިންގެ ހެކިބަހާއި، ފުލުހުންގެ ބަޔާނާއި، ސީސީޓީވީގެ ސްކްރީން ޝޮޓްތަކާއި، އަދި އިންޓެލިޖެންސް ރިޕޯޓާއަށް ބަލާއިރު ތުހުމަތުކުރެވޭ އެކަށީގެންވާ މިންވަރަށް ހެކި ޤަރީނާ ހުށަހަޅާފައިވާކަމަށް ބެލެވެއެވެ.

2. ފުލުހުންގެ ފަރާތުން ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކަށް ބަލާއިރު، މީހާއަކީ މިކަމުގައި ޢަމަލީ ގޮތުން ބައިވެރިވެފައިވާ ފަރާތެއްކަމަށާއި، މާރާމާރީ ހިންގާ ސަރަހައްދަށް ވަޅިބުރިއެއް ހިފައިގެން ހަރަކާތްތެރިވެފައިވާކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

3. މީހާއަކީ މި ބާވަތުގެ ކުށުގެ ރެކޯޑްސް އޮތް ފަރާތެއް، އަދި މި ބާވަތުގެ މައްސަލަތަކުގައި މީހާގެ މައްޗަށް ކޯޓުގައި ދަޢުވާ އުފުލާފައިވާކަން ފުލުހުންގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

4. މި މައްސަލާގައި މީހާ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކޮށްފައި ވާނީ ތަޙުޤީޤު މަރުޙަލާގައި މީހާ ކަސްޓަޑީއަށް ޖަލުގައި ބެހެއްޓުމަށާއި، ތަޙުޤީޤު ނިމުމުން މީހާ ރިމާންޑް ޖަލަކަށް ބަދަލުކުރުމަށް އަންގަމެވެ."

29. ވީމާ، ތޫޖު އަޙްމަދު އާސިފްގެ މައްޗަށް، ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ގާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާއިން ފެށިގެން 9 ވަނަ މާއްދާގެ ނިޔަލަށް ހުރި މާއްދާތަކުގައި ހިމެނޭ ކުށްތަކުގެ ތެރެއިން ކުށެއްކަން ކުރިކަމުގެ ތުހުމަތުކުރެވޭފައިވާކަން އެނގެން އޮތުމުން، އެ ތުހުމަތާމެދު "އެކަށީގެންވާ މިންވަރަށް ހެކި ޤަރީނާ ހުށަހަޅާފައިވާކަމަށް"[15] ކޯޓުން ކަށަވަރުވެފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އަދި، ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ތޫޖު އަޙްމަދު އާސިފް ބަންދުކުރުމަށް އަމުރުކޮށްފައި ވަނީ، ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ގާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި

[15] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2022/865 (12 މޭ 2022) ކޯޓު އަމުރުގެ އިތުރު ބަޔާނުގެ 1 ވަނަ ނުކުތާ

ފާހަގަކޮށްލެވޭ ފަދައިން، ފުލުހުން ކޮޓަރ ހުރަހެއް ވައްދޫވާތަން ބަލައި، ގާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ހާލަތްތަކުންކުރު، މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާވެދާނެކަމުގެ ހާލަތު ވުޖޫދުގައި އޮތުމުންކަން ވެސް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

30. އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު އަމުރުގެ ދަށުން ތޫރު އަބްދުލް އާސިފް ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް އަމުރުކޮށްފައި ވިޔަސް، ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ތޫރު އަބްދުލް އާސިފް، ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކޮށްފައިބަހައްޓަން ކަމަށް ވީ، ތޫރު އަބްދުލް އާސިފް ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް އަމުރުކޮށްފައި ވިޔަސް، ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، ތަޙްޤީޤުގެ މަރުޙަލާ އާއި ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާ ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކޮށްފައިވާ މިހާރު އަލުން ބަންދުން ވިއްޖާނެ ފަދަ ހާލަތެއްކަމަށް ޙުކުމުގައި، މި ނިންމުމުގެ 23 ވަނަ ނުކުތާގައި ފާހަގަކުރި ދެ ހާލަތުން ކޮން ހާލަތެއް މުދުވެރިވެގެންތޯ ބަލަން ޖެހެއެވެ.

31. މިގޮތުން، ކުރެވުނު ތުހުމަތު ނުތިރީއަތީ ބަލާއިރު، ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ތޫރު އަބްދުލް އާސިފް ބަންދުކުރުމަށް ނުކުން އަމުރުގައި ކަނޑައަޅާފައި ވަނީ، ކުރިން ފާހަގަކުރި ފަދައިން، ތޫރު އަބްދުލް އާސިފުގެ މައްޗަށް ކުރެވޭ ތުހުމަތަކީ "އުކަރިގެންވާ ހިންގަވަރަށް ހުރި ފެރުޝާ ހަރަކާތްތަކެކެވެ" ކަމަށެވެ. ތޫރު އަބްދުލް އާސިފުގެ މައްޗަށް ކުރެވޭ ތުހުމަތު ކުރުމަށް ބަލައިގަތް އެއްވެސް ސަބަބެއް އެ ފުރުން ނުލިބެއެވެ ކަމަކަން، އިސްތިއުނާފު ކުރެވި މައްސަލަގައި ވެސް ފާހަގަކޮށްފައި ނުވެއެވެ. އަދި، ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާ ނިމެންދެން ތޫރު އަބްދުލް ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރު ނުކުތުމުގެ، ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާއިން ފެށިގެން 9 ވަނަ މާއްދާގެ ނިޔަލަށް ހުރި މާއްދާތަކުގައި ހިމެނޭ ކުށުތަކާއި ގުޅިގެން ކުށްތަކެއް ކުރިކަމުގެ ތުހުމަތު ތޫރު

އަބްދުލް ޙާސިލްގެ މައްސަލަ ކޯޓަށްހުށަހެޅިނދު، އެ ފަރާތުން ދަޢުވާ އުފުލާފައި ވަނީ ވެސް، އެ ޤާނޫނުގައި ހިމެނޭ މާއްދާތަކުގެ ތެރެއިން، 8 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ހަވާލާދީ، އެ މާއްދާގެ (ނ)ގެ ދަށުންކަން ދަޢުވާ ހުށަހަޅާ ފޯމުން[16] އެނގެއެވެ. ވީމާ ތުހުމަތު އަބްދުލް ޙާސިލްއާމެދު ކުރެވޭ ތުހުމަތަކީ ވެސް އޭގެ ޖަވާބު އައިސްފައިވާ ބަދަލުވެ ނުވެއެވެ.

32. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއިން ވުޖޫދުވިޔަކަން ކަނޑައެޅި ހާލަތު ނަޒަރިއްޔާ ބަލާއިރު، ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާ ނިމެންދެން ތުހުމަތު އަބްދުލް ޙާސިލް ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ނެރުނު އަމުރުގައި ވުޖޫދުވިޔަކަން ކަނޑައެޅި، މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކަލެއް ކުރިމަތިވެދާނެކަމުގެ ހާލަތު، އުވިދިޔަ ކަމަކަށް، އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު އަމުރުގައި ވެސް ފާހަގަކޮށްފައި ނުވެއެވެ. އަދި، އެ ހާލަތު ވުޖޫދުވާކަން ކަނޑައެޅުމަށް ކޯޓުން ރިޢާޔަތްކުރި އެއްވެސް މައުލޫމާތެއްކަން ވެސް ބަޔާންކޮށް ނުވަތަ އަސާސަކަށް ވިޔަސް ކުރި ކަމަކަށް ފާހަގަކޮށްފައި ނުވެއެވެ.

33. ވީމާ، އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު އަމުރުގެ ދަށުން ތުހުމަތު އަބްދުލް ޙާސިލް ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް އަމުރުކޮށްފައި ވަނީ، ބިރުދައްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗަކި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ތުހުމަތު އަބްދުލް ޙާސިލް، ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާ ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ކޯޓަށްވާ އަމުރަކީ ބަދަލު ގެންނަން ޖެހޭފަދަ އެއްވެސް ހާލަތެއް މެދުވެރިވެފައި ނެތި، އަދި ހާލަތު ބަދަލުވިކަން ބަޔާންކުރުމުގައި ވެސް ނެތިކަން، މި ހަމައެކަން މި ފާހަގަކުރި ކަންކަމުން އެނގެ ހާމަވެއެވެ.

34. ތުހުމަތު އަބްދުލް ޙާސިލް ބަންދުން ދޫކޮށްލި ސަބަބުގެ ގޮތުގައި 9 ނުކުތާއެއް، އިސްތިއުނާފު ކުރާ އަމުރުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. އިސްވެ އިޝާރާތް ކުރި ފަދައިން، އެއިން އެއްވެސް ސަބަބަކީ، ބިރުދައްކުމާއި

[16] އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުގެ ރެފަރެންސް ނަންބަރު 698/2022/CRC/237 "ދަޢުވާ ހުށަހަޅާ ފޯމު"

ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާ ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ކޮށްފައިވާ އަމުރެއް ނިމުމަކަށް ގެނެސް، ބަންދުގައި ބަހައްޓަފައިވާ މީހާ ބަންދުން ވީއްލުމަށް އަމުރުކުރުމަށް އެކަށޭނަ ސަބަބެއް ނުފެނެއެވެ.

35. ތުހުމަތު އަޙްމަދު އާސިފު ބަންދުން ދޫކޮށްލި ސަބަބުގެ ގޮތުގައި ފާހަގަކުރާ އެއް ކަމަކީ، "މި ތުހުމަތާއި ގުޅިގެން ތުހުމަތުކުރެވޭ ފަރާތުން ދިގު ދުވަސްތަކެއް ބަންދުގައި ހުރިކަމަށްވުމެ"[17]ވެ. މި ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/HC-B12/48,49,50 ގެ ޤަޟިއްޔާގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ[18] ފަދައިން، ބޮޑުތުއްކަލާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާ ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ޖެހޭ މިހާރު "ދިގު ދުވަސްތަކެއް ބަންދުގައި ހުރިކަމަށް ޖެހުނުކަމީ" އެ ކަމަށް ބަލައި އެ މީހާ ބަންދުން ވީއްލުމަށް ހުކުމްކޮށްފައެވެ.

36. ތުހުމަތު އަޙްމަދު އާސިފު ބަންދުން ދޫކޮށްލި ސަބަބުގެ ގޮތުގައި ފާހަގަކުރާ އަނެއް ކަމަކީ، "މައްސަލައިގެ ތަޙްޤީޤު މަރުޙަލާގައި މިހާ ތޫނު ހަތިޔާރު ބޭނުންކޮށްގެން، އަނިޔާ ލިބުނު ފަރާތުގެ ހަށިގަނޑަށް ޖިސްމާނީ ޒަޚަމް އަނިޔާ ދިނުކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވުނަސް، ދައުވާކުރުމުގައި އިތުރު މީހާ ހަމަލާ ދިނުމަށް ބޭނުންކުރެވިފައިވަނީ ތަޅުބަޑިއެއްކަމަށް ދައުވާގައިވާ"[19]ތީވެ. ނަމަވެސް، ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާ ނިމެންދެން ތުހުމަތު އަޙްމަދު އާސިފު ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް 12 ޖޫން 2022 ގައި ނެރުނު އަމުރު"ގެ[20] އިތުރު ބަޔާނުގެ ދެ ވަނަ ނުކުތާގައި، ތުހުމަތު އަޙްމަދު އާސިފު "...... މާރާމާރީ ހިންގި ސަރަޙައްދަށް ތަޅުބަޑިއެއް ހިފައިގެން

[17] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B4/(423-2022)/2024/1 ކޯޓު އަމުރުގެ "ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް އަމުރުކުރި ސަބަބު"ގެ 5 ވަނަ ނުކުތާ

[18] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/HC-B12/48,49,50 (ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އިބްރާހީމް ޢަބްދުﷲ، މުޢާއިލް މުޙައްމަދު އަދި އަޙްމަދު އަފްޝަލް) ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ނުކުތާ 65

[19] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B4/(423-2022)/2024/1 ކޯޓު އަމުރުގެ "ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް އަމުރުކުރި ސަބަބު"ގެ 6 ވަނަ ނުކުތާ

[20] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2022/865 (12 ޖޫން 2022) ކޯޓު އަމުރު

ހަރަކާތްތެރިވެފައިވާކަމަށް..." ފުލުހުން ފާހަގަކުރާ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވިޔަސް، ތުހުމަތު އަބްދުލް އާސިފުގެ މައްސަލަ ދަށުވާ އުފުލި 05 ޖުލައި 2022 ގައެވެ. ވީމާ "ލަޖިބުރިއެއް"ގެ ވާހަކައާ ފަހުން ފުށުމަތިވި ވާހަކައެއް ދެންނެވުން ސާފުވެއެވެ. އަދި އެހެން ނުނަސް، "ލަޖިބުރިއެއް" ކަމަށްވުމަކުން ކަމުގެ ސީރިއަސްކަން ލިބައި ނުދެއެވެ. "... އެ އެއްޗަކީ ހަތިޔާރެއްގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކޮށްފިނަމަ، މީހެއްގެ ހަށިގަނޑަށް ގެއްލުމެއް ލިބުމަށް، ނުވަތަ ފުރާނައަށް ހަނިގެނެސްދޭން ނުރައްކާތެރި ހާލަތެއް ވެދާނެތީ"[21] ކަށިގެ އެއްޗަކީ، ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނުގައި "ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރެއް"ގެ ގޮތުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެއްޗަކަށެވެ. އެއީ "ލަޖިބުރިއެއް" ކަމަށް ވިދާޅުވެއެވެ.

37. ތުހުމަތު އަބްދުލް އާސިފު ބަންދުން ދޫކޮށްލި ސަބަބުގެ ގޮތުގައި ދެން ފާހަގަކުރާ ކަމަކީ، "... ހިޔެންނަން ނުފޫޒު ފޯރުވުމުގެ އިހްތިމާލު ..... ހުއްޓުވި އަދި/ނުވަތަ ވަރަށް ބޮޑަށް ގައިދު ކުރުވި"[22] ފަދަ ކަމަކެވެ. ނަމަވެސް، ހިޔެ ފޯރުވުމަށް ނުވަތަ ހިޔަބަސް ދޭންހުރި މީހަކަށް ނުފޫޒުއެ ފޯރުވުމަށް މަސައްކަތްކުރާނެކަމުގެ ހާލަތަކީ، ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޝަރީޢަތުގެ މަރުހަލާ ނިމެންދެން ތުހުމަތު އަބްދުލް އާސިފު ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރިއިރު، ގާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ވުޖޫދުގައި އޮތް ކަމަށް ކޯޓުން ދުށް ހާލަތެއް ނުދެކެވެ. ވީމާ، ތުހުމަތު އަބްދުލް އާސިފު ބަންދުން ވިއްލާ ސަބަބުތަކުގެ ގޮތުގައި، އެ ހާލަތު މިހާރު ވެސް ނެތް ކަމަށް ފާހަގަކުރަމުން ތުހުމަތު އަބްދުލް އާސިފު ބަންދުން ދޫކޮށްލެވުނު ހަމައެއް ނުދެކެވެ.

38. ތުހުމަތު އަބްދުލް އާސިފު ބަންދުން ދޫކޮށްލި ސަބަބުގެ ގޮތުގައި އިތުރަށް ފާހަގަކުރާ މައިގަނޑު ކަމަކީ، ތުހުމަތު އަބްދުލް އާސިފު ބަންދުން ދޫކޮށްލިއިރު ކޯޓުން ދެއްވާ ޝަރުތުތަކުގެ ސަބަބުން، "…. ތަނަވަސް ގޮތަކަށް

[21] ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 29 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

[22] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B4/(423-2022)/2024/1 ކޯޓު އަމުރުގެ "ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް އަމުރުކުރި ސަބަބު"ގެ 7 ވަނަ ނުކުތާ

ކަންކަން ބައްޓަން ކުރަން އެ ފަރާތަކަށް ޖެހިދާނެ ވާނެ"[23] ކަމަށާއި، "…. ކުށްކުރުމުގެ މާހައުލާ ދުރުވެ ހުންނަން މީހާއަށް ބާރުއެޅި ޖެހިދާނެ"[24] ވާނެ ކަމަށެވެ. ކުރިންވެސް ފާހަގަކޮށްފައިވާ ފަދައިން، ބިދޭސީއެއްކަމުގައި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ގާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާއިން ފެށިގެން 9 ވަނަ މާއްދާގެ ނިޔަލަށް ހުރި މާއްދާތަކުގައި ހިމެނޭ ކުށްތަކުގެ ތެރެއިން ކުށެއް ކުރިކަމުގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާ، ބަންދުގައި ބަހައްޓައިދިނުމަށް އެދުނު ހިނދެއްގައި، ގާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހާލަތްތަކުގެ ތެރެއިން ވުޖޫދުވެއްޖެނަމަ، ތަހުޤީޤު މަރުހަލާ އާއި ޝަރީޢަތުގެ މަރުހަލާ ނިމެންދެން އެމީހަކު ބަންދުގައި ބަހައްޓަން އަމުރުކުރުމަކީ ފަސޭހައިން އެކަމުގައި އިޚްތިޔާރު އޮތް ކަމެއް ނޫނެވެ. ޝަރުތުތަކަކާއެކު އެ ހާލަތު ވަސީލަތްތަކުގެ ފުރުސަތު އޮތް ކަމެއް ނޫނެވެ. ފަސޭހައިން ތަހުޤީޤުވެގެން ވަކި ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރުމެވެ. އެއީ އެ ގާނޫނުގައި އެކަން ކަނޑައަޅައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތެވެ. އަދި ގާނޫނު ހެދި މަޖިލީހުގެ ސާފު ގަސްދު އެއް ގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.

39. ވީމާ، މި ބާވަތުގެ ކަންކަމަކަށް ބަލާއިރު، އިސްތިއުނާފު ކުރެވޭ އަމުރުގެ ދަށުން ތުހުމަތު އަހުމަދު އާސިފް ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް އަމުރުކުރީ ވަނީ، ބިދޭސީއެއްކަމުގައި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ގާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ތުހުމަތު އަހުމަދު އާސިފް، ޝަރީޢަތުގެ މަރުހަލާ ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ކޯޓަށް އަމުރަށް ބަދަލު ގެންނަން ޖެހޭފަދަ އެއްވެސް ހާލަތެއް ދެކުލެވިފައި ނުވާކަން ސާބިތުވާތީ ނިމި ކަނޑައަޅަމެވެ.

[23] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1/2024/(423-2022)/145-B4 ކޯޓު އަމުރުގެ "ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް އަމުރުކުރި ސަބަބު"ގެ 8 ވަނަ ނުކުތާ

[24] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1/2024/(423-2022)/145-B4 ކޯޓު އަމުރުގެ "ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް އަމުރުކުރި ސަބަބު"ގެ 9 ވަނަ ނުކުތާ

އިސްތިއުނާފީ ދެވަނަ ނުކުތާ

40. އިސްތިއުނާފީ ދެ ވަނަ ނުކުތާ ބިނާކޮށްފައި ވަނީ، ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހެއް ބޭއްވުމެއް ނެތި، އިސްތިއުނާފު ކުރުވާ ޙައްޤު ނަގަފައި ވާތީ އުނިކުރުމުގެ މައްސަލަޔެވެ.

41. ޝަރީޢަތްކުރުމާބެހޭ ޤާނޫނީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ[25] 11 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވަނީ އަންނަނިވި ގޮތުގައެވެ.

> ބަންދާމެދު ގޮތެއް ކަނޑައަޅާ މަޖިލިސް 11. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙައްޤުތަކަށް ފުރިހަމައިން ޢަމަލުކުރުމުގައި ހުއްދަކުރު ނުވަތަ ބަންދާމެދު ގޮތެއް ކަނޑައަޅާމުގެ މަޖިލިސް ކުރިއަށް ގެންދަވާނީ އާންމުކޮށް ހުޅުވާލެވިފައިވާ މަޖިލީހެއްގެ ގޮތުގައެވެ.

42. ވީމާ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙައްޤުތަކަށް ފުރިހަމައިން ޢަމަލު ކުރުމަށްޓަކައި، ހުއްދަކުރު ނުވަތަ ބަންދާމެދު ގޮތެއް ކަނޑައަޅާމުގެ މަޖިލިސް ކުރިއަށް ގެންދަން ޖެހޭނީ އާންމުކޮށް ހުޅުވާލެވިފައިވާ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހެއްގެ ގޮތުގައިކަން އެއީ، ގަވާއިދުގައި ސާފުކޮށް ކަނޑައަޅައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމެކެވެ. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަދި، އާންމުކޮށް ހުޅުވާލެވިގެން، ޝަރީޢަތެއް އެހުމަކީ، ނުވަތަ ޝަރީޢަތުން ބައެއް ކުރިއަށް ގެންދިއުން ސިއްރުކޮށް ބަންދުކުރާ މާއްދާއެވެ. އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވަނީ ތިރީގައިވާ ތިން ސަބަބެވެ.

> 1. މުޖުތަމަޢުގެ އަޚްލާޤީ އުސޫލުތައް ހިފެހެއްޓުން، ނުވަތަ މުޖުތަމަޢުގެ އަމަންއަމާންކަން ޤާއިމުކުރުން، ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤައުމީ ސަލާމަތަށް ބާރުއެރުމަށް ނުދިނުން.

[25] ގަވާއިދު ނަންބަރު 2021-SC-REG-01 (ޝަރީޢަތްކުރުމާބެހޭ ޤާނޫނީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދު) (މިއަދު ވެސް، ޝަރީޢަތްކުރުމާބެހޭ ޤާނޫނީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދު ކަމަށް ހަވާލާދީފައި.)

2. ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައެއްގައި ކުޑަކުދިންގެ މަސްލަހަތު ހިމާޔަތްވާކަމުން، ނުވަތަ މިހެން ކުރި ކުދިއެއްގެ ސަލާމަތަށް އަސަރު ފޯރާފައިވާ ފެނިއްޖެއްގެ މަސްލަހަތު ރައްކާތެރިކުރުން.

3. އާންމުކޮށް ހުކުމެއްގައިވެސް ޝަރީޢަތް ހިންގައިދިނަމަ، ޝަރުޢު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމަށް އެދިދާނެ ހުށަހަޅަން މިންޖުވުން.

43. ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ދުޅި އަބުރަހު އާސިޔާ ބަންދުކުރުމަން ނެރެފައިވާ އަމުރު މުއާޤަބާކުރުމަން ދުޅި އަބުރަހު އާސިޔާގެ ފަރާތުން ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން، ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި އެ ހުށަހެޅުމާމެދު ވަރަށް ދެއްކުމަށް ފުރުސަތު ދީފައިވީނަމަވެސް، އެ ހުށަހެޅުމުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، ދުޅި އަބުރަހު އާސިޔާ ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް ނެރެފައިވާ، އިސްތިއުނާފު މި ކޯޓަށް އަމުރު ނެރެފައި ވަނީ، އާންމުކޮށް ހުކުމާލާކުރުމަށް ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގެ ބައެއްގައި އެ މަރުޙަލާގައި ދޫކޮށްލާ އެއީ މި މައްސަލައިގައި ސާބިތުވާ އެއްގެ ހާސްއެކަކީ ހަރުގަތެއް. އަދި، މި ފަރާތުން އެ އަމުރު ނެރެފައި ވަނީ، ގާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކުރާ ފަދަ ސަލާމަތް ހޯދުން ކަމަށާ، ފަރުދީ ޙައްޤު ފުރަތަމަކުރުމާފައި ވުސް ނުވާއިރު، އެ ފަދަ ސަލާމަތް، ހަމަގައިގައި ވުސް ނުއޮވެ.

44. މިހެންވެ، އިސްތިއުނާފު ކުރާ އަމުރު ނެރުނުގައި ކަމަން އަމަލުކުރުމަށް ވަނީ ޝަރީޢަތުގެ ކުރުމާބެހޭ ޤާނޫނު އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 11 ވަނަ މާއްދާގައި އެއްގޮތަށް ކަމަށް ނުފެންނަތީވެ.

<u>ނިންމަން ފެންނަގޮތް</u>

45. ބަންޑިރިޔަސްކަން އެފަރާތުން ހުށަހެޅުން، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B4/(423-2022)/2024/1 (03 ޖަނަވަރީ 2024) ކޯޓު އަމުރު ބާތިލުކުރުމަށާއި،

ޗޫބު ައަހްމަދު ޢާސިފް ބަންދުކުރުމަށް ައެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން މިއަދުން ފެށިގެން 7 (ހަތެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ހުށަހަޅައިދިނަމަ، ައެ ހުށަހެޅުމާމެދު މި ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުގެ ތެރެއިން، ައެކަށީގެންވާ ައަވަސް މިންގައި ގޯތް ކަނޑައަޅުއްވަން ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ައަންގައި، މި މައްސަލަ ނިންމަން ފެނުނެވެ.

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒުގެ ރައުޔު

46. މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު ައަބްދުއްލާހު ޙުސައިނުގެ ރައުޔާ ތާއީދުކުރަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމްގެ ރައުޔު

47. މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު ައަބްދުއްލާހު ޙުސައިނުގެ ރައުޔާ ތާއީދުކުރަމެވެ.

ޙުކުމް:

ދެންފަހެ، ބަޔާންވެދިޔަ ސަބަބުތަކާއި އެހެން ހުރުމުން، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު

145-B4/(423-2022)/2024/1 (03 ޖަނަވަރީ 2024) ކޯޓު އަމުރަކީ ބާޠިލު އަމުރެއްކަމަށް ކަނޑައަޅައި،

މާލެ، މ. ވިންޑުމިލިޔަގެ، ލޫފާ އަޙްމަދު އާސިފް ބަންދުކުރުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނަރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން

މިއަދުން (06 ފެބްރުއަރީ 2024) ފެށިގެން 7 (ހަތެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ހުށަހަޅައިފިނަމަ، އެ ހުށަހެޅުމާމެދު

މި ފައިސަލާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުގެ ތެރެއިން، އެކަށީގެންވާ އަވަސް މުއްދަތެއްގައި ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމަށް

ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް އަންގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި މި ފައިސަލާ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމް

ކޮށްފީމެވެ.

މި ފައިސަލާ ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް | ފަނޑިޔާރު އަބްދުލްފާނިޢު ޙުސައިން (ރިޔާސަތު) | ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމް